

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 4. martā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneses Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 11/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2017. gada 26. janvāra lēmuma Nr. 1/3 “Noteikumi par prasībām dabasgāzes sadales sistēmas operatora neatkarībai” (turpmāk – Noteikumi) 2.2., 2.3. un 2.4. apakšpunktu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un Enerģētikas likuma 45. panta trešās daļas 1. punktam un piektajai daļai.

2. Noteikumu 2.2., 2.3. un 2.4. apakšpunkts noteic:

„(2) Lai apliecinātu sistēmas operatora neatkarību, sistēmas operators iesniedz regulatoram šādus dokumentus un informāciju: [..]

2.2. personu, kas atbildīgas par sistēmas operatora vadību (padomes locekļu, valdes locekļu, administratīvo struktūru vadītāju un prokūristu), amata aprakstus un darba līgumus vai citus civiltiesiskus līgumus, uz kuru pamata minētās personas darbojas sistēmas operatorā un kas apliecina, ka viena un tā pati

persona nevar vienlaikus iesaistīties vertikāli integrēta dabasgāzes komersanta struktūrās, kas tieši vai netieši ir atbildīgas par dabasgāzes ražošanu, sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumu sniegšanu un tirdzniecību;

2.3. informāciju par pasākumiem, kas tiek veikti, lai nodrošinātu, ka personas, kuras atbild par sistēmas operatora vadību (padomes locekļi, valdes locekļi un prokūristi), var rīkoties neatkarīgi, un to pierādošus dokumentus, tajā skaitā informāciju par sistēmas operatora rīcībā esošajiem cilvēkresursiem, tehniskajiem, fiziskajiem un finanšu resursiem;

2.4. apliecinājumu, ka sistēmas operatora padomes locekļiem, valdes locekļiem un prokūristiem tiek nodrošinātas tiesības neatkarīgi no vertikāli integrēta dabasgāzes komersanta pieņemt lēmumus attiecībā uz aktīviem, kas nepieciešami dabasgāzes sadales tīkla ekspluatācijai, uzturēšanai vai attīstībai. Apliecinājumam pievieno pamatojošos dokumentus (piemēram, sistēmas operatora atalgojuma politiku).”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem). Pieteikumā ir apstrīdēta Noteikumu normu satversmība, tādēļ pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka tieši apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai izraisa pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārumus ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*). Proti, jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir Igaunijā reģistrēts komersants, kas nodarbojas ar dabasgāzes tirdzniecību. 2023. gada jūlijā Pieteikuma iesniedzēja esot ieguvusi īpašuma tiesības uz visām akciju sabiedrības [..] akcijām. Tādējādi šobrīd akciju sabiedrība [..], Pieteikuma iesniedzēja un tai piederošie dabasgāzes tirdzniecības uzņēmumi veidojot Enerģētikas likumā noteikto vertikāli integrēta komersanta struktūru. Uz akciju sabiedrības [..] darbību attiecoties minētā likuma 45. pantā noteiktie dabasgāzes sadales sistēmas operatora neatkarības nodrošināšanai noteiktie nosacījumi, tostarp aizliegums dabasgāzes sadales sistēmas operatora vadībā esošām personām iesaistīties vertikāli integrēta dabasgāzes komersanta struktūrās. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētajās normās esot ietverts pārāk plašs jēdziena “dabasgāzes sadales sistēmas operatora vadība” skaidrojums, kā rezultātā tā nevarot akciju sabiedrības [..] padomē iecelt personu, kas vienlaicīgi ieņem amatu arī Pieteikuma iesniedzējas padomē. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības veidot efektīvu uzņēmējdarbību. Turklāt apstrīdētās normas esot pretrunā arī ar Enerģētikas likuma 45. panta trešās daļas 1. punktu un piekto daļu.

Apstrīdētās normas regulē dabasgāzes sadales sistēmas operatora pienākumu iesniegt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai dokumentus un informāciju, kas apliecina neatkarības prasību ievērošanu. Līdz ar to apstrīdētās

normas attiecas uz konkrētu subjektu – dabasgāzes sadales sistēmas operatoru, nevis uz vertikāli integrētu dabasgāzes komersantu. Aizliegumu personām iesaistīties dabasgāzes sadales sistēmas operatora vadībā paredz Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija direktīva 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu un Enerģētikas likums. Savukārt apstrīdētās normas tikai noteic pienākumu iesniegt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai nepieciešamos dokumentus un informāciju, tomēr tās pašas par sevi nenosaka aizliegumu vertikāli integrēta dabasgāzes struktūrās esošām personām iesaistīties dabasgāzes sadales sistēmas operatora vadībā. Tādējādi no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums, ka starp Pieteikuma iesniedzējas tiesību uz īpašumu iespējamo aizskārumu un apstrīdētajām normām pastāvētu tieša saikne.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 11/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš